

KIS-633 – Kenstrolladoù strizh ha laosk

(GP da GE – 21 06 99)

Gant evezh 'm eus lennet raklavar eil embannadur *Geriadur ar Gorfadurezh* [eil emb., Preder, 1999]. Un araokâd hag ur spisadur talvoudek eo da evezhiadenn gentañ p. 12¹, nemet e vo ret, a gredan, bezañ evezhiek tre gant hevelep berradurioù hag o strishaat da 'r yezh kalvezel rak dont a rafe da gemmañ titek a-walc'h, neket gerva, zo a nebeut a bouez, hogen framm ar yezh he-unan. A-wezhioù e krog aon ennon, da skouer, diwar welet pegen germanekaet eo bet ar brezhoneg war-lerc'h hon diuz (a voen marteze an taerañ alvokad anezhañ) a ober gant sevel kenstrolladoù, a-vern, doareer-doareed [*dourgi*] e-lec'h doareed-doareer [*ki-dour*] a veze boaz ar brezhoneg a-c'houde dek kantvloaziad. Kantreizhet oamp, anat, dre ma vije hogos dic'hallus sevel termenoù resis ha pleustrek gant an urzh henvoazel, o vezañ ma vezemp o soñjal alies er c'heriaoueg “etrevroadel”, dihellenekaet peurliesañ, a heulie an doare-hont ha kalonekaet ivez gant hon eñvorennoù eus bommoù ar galianeg (“ar Yezh-Veur gent”) hon boa sunet digant Meven Mordiern. Padal, merzhet a ran ez on tuet da sevel evel-henn, diemskiant krenn, ur bern gerioù a vije kenkoulz an doare henvoazel gante hag e teu, mui oc'h mui, “naturel” gant skrivagnerion yaouank, ken ma tro, evit darn, ar brezhoneg da zamougyezh [dres !] c'hermanek p'en keñverier gant ar c'heltiegoù all. Soñj 'm eus en doa Arzel Even eñ rebechet din mil bell zo. Padal, kenderc'hel a rin d'ober evel se, rak ne welan ket penaos e c'hallfen ober ur *benveger-sach-disach eus un akordeoñser nag ur *yezhour-douaroniezh eus hon chaloni rannvroadus (hez d'e anaon !). Ar pezh na 'm mir ket a soñjal ez eo ret dimp anaout ervat pe betek re bell e c'hellomp monet.

¹ En ennotenn-se ez eus kel eus ur rummenn nevez a elfennoù gerluniañ anvet *rakrannoù* kentradet gant an aozer da sevel geriennoù adanvel eus ur seurt a baota er Gorfadurezh. “Ar rakrannoù evel m'o arverer amañ ned int ket rakgerioù nag araogennoù er ster strizh, evito da vezañ rakgerioù pe araogennoù en arverioù all.” Talvout a reont da skañvaat ar prezeg en ur zerc'hel d'ar resister.

(GE da GP – 26 06 99)

Istor ar c'henstrollañ doareer-doareed a rafe divoud un dezenn Skol veur. Anzav a rez bezañ bet “taerañ alvokad” ar mod gerluniañ-se. Hogen heñchet oa bet ar stlejerez war ar roudennoù pell araozomp, a-raok Meven MORDIERN hag e c'halianvre : AR GONIDEG, KERVARKER dreist-holl, o doa eñ enporzhiet eus ar c'hembraeg, kouna *glac'hargan, marvnad*, h.a. VALLEE an hini avat a savas ar muiañ termennoù eus ar seurt. Goude dek kantvedad diskar e kemere warnañ treiñ roud d'ar yezh ouzh he lakaat war un hent kenstur da hini ar yezhoù arnevez : int oc'h amprestañ termennoù gresianek, VALLEE oc'h addegas e brezhoneg ur c'halvezder gerluniañ boutin d'an henyezhoù ha d'un nebeut yezhoù kempredel.

A-du ganit : ret dimp “anaout ervat pe betek re bell e c'hellomp monet”. Hag un arvar germanekaat a ve evit gwir ? D'ar stadegoù da respont. Pa follennataer menegvaoù hon embannadurioù diwezhañ e c'hoarvez d'ar sell ergerzhout lies pajenn lerc'h ouzh lerc'h kent kavout ur c'henstrollad strizh doareer-doareed. Ha c'hoazh, en ul lod anezho e teuer da glevout an doareed evel ul lostger (*imbourc'hva, prefeti, yezhour*) pe an doareer evel ur rakger (*eneptank, kentread, lostger dres, pennrener*).

Anv a rez a “skrivagnerion yaouank”. Salv ma ve anezho kent pell, rak evit an ampoent... Dezh e vo reiñ furm ur yezh d'an dafar a verniomp abaoe dekvloaziadoù. Evel Elohim e liorz an Eden ez astennimp hon skouarn evit deskiñ an anvioù a lakaint war anevaled o c'hrouadelezh.